

חוק יסוד : משק המדינה

דיני חוקה – חוקי יסוד
משפט פרטי וכלכלה – כספים – תקציב ומשק המדינה

תוכן ענינים

2	Go	מסים, מילוות חובה ואגרות	סעיף 1
2	Go	נכסי מדינה	סעיף 2
2	Go	תקציב המדינה	סעיף 3
3	Go	תקציב רב שנתי	סעיף 3א
3	Go	אי קבלת חוק התקציב	סעיף 3ב
3	Go	חקיקה הצריכה תקציב	סעיף 3ג
4	Go	שטרי כסף ומטבעות	סעיף 4
4	Go	בקורת	סעיף 5

חוק יסוד: משק המדינה*

1. (א) מסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישוננו, אלא בחוק או על פיו; הוא הדין לגבי אגרות.
- (ב) מסים, מילואות חובה, תשלומי חובה אחרים ואגרות המשתלמים לאוצר המדינה, ושיעוריהם לא נקבעו בגוף החוק ולא נקבעה בחוק הוראה שקביעתם בתקנות טעונה אישור הכנסת או ועדה מועדונית, קביעתם בתקנות טעונה אישור מראש או תוך התקופה הקבועה לכך בחוק — בהחלטת הכנסת או בהחלטת ועדה מועדונית שהכנסת הסמיכה לכך.
2. עסקאות בנכסי המדינה, רכישת זכויות וקבלת התחייבויות בשם המדינה ייעשו בידי מי שהוסמך לכך בחוק או על פיו.
3. (א) (1) תקציב המדינה ייקבע בחוק. (2) התקציב יהיה לשנה אחת ויביא את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות.
- (ב) (1) הממשלה תניח על שולחן הכנסת את הצעת חוק התקציב במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת אך לא יאוחר מששים ימים לפני תחילת שנת הכספים, ואולם בתקופה כאמור בסעיף 36א(ב) לחוק-יסוד: הכנסת, תונח הצעת חוק התקציב על שולחן הכנסת במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת אך לא יאוחר מ-45 ימים לפני היום הקובע כאמור באותו סעיף; (2) הצעת חוק התקציב תהיה מפורטת; (3) הצעת התקציב המפורטת של משרד הבטחון לא תונח על שולחן הכנסת אלא על שולחן ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון של הכנסת; (4) להצעת חוק התקציב יצורף אומדן המקורות למימונו.
- (ג) במקרה הצורך רשאית הממשלה להגיש בתוך שנת הכספים הצעת חוק תקציב נוסף.
- (ד) נראה לממשלה כי חוק התקציב לא יתקבל לפני תחילת שנת הכספים, רשאית היא להגיש הצעת חוק תקציב ביניים.
- (ה) שר האוצר יגיש לכנסת מדי שנה דין וחשבון על ביצוע תקציב המדינה; פרטים ייקבעו בחוק.

מסים, מילואות חובה ואגרות (תיקון מס' 1) תשמ"ב-1982

נכסי מדינה

תקציב המדינה

(תיקון מס' 1) תשמ"ב-1982 (תיקון מס' 7) תש"ע-2010 (תיקון מס' 8) תשע"ד-2014

(תיקון מס' 2) תשמ"ג-1983 (תיקון מס' 2) תשמ"ג-1983

* פורסם ס"ח תשל"ה מס' 777 מיום 31.7.1975 עמ' 206 (ה"ח תשל"ג מס' 1039 עמ' 147).

חוקן ס"ח תשמ"ב מס' 1052 מיום 1.6.1982 עמ' 170 (ה"ח תשמ"ב מס' 1569 עמ' 88) – תיקון מס' 1.

ס"ח תשמ"ג מס' 1079 מיום 30.3.1983 עמ' 58 (ה"ח תשמ"ג מס' 1611 עמ' 102) – תיקון מס' 2.

ס"ח תשמ"ח מס' 1237 מיום 24.2.1988 עמ' 32 (ה"ח תשמ"ה מס' 1707 עמ' 53) – תיקון מס' 3 בסעיף 3 לחוק מבקר המדינה (הוראות מעבר), תשמ"ח-1988.

ס"ח תשנ"ב מס' 1378 מיום 8.1.1992 עמ' 40 (ה"ח תשנ"ב מס' 2081 עמ' 18) – תיקון מס' 4.

ס"ח תשנ"ב מס' 1396 מיום 14.4.1992 עמ' 224 (ה"ח תש"ן מס' 1985 עמ' 154) – תיקון מס' 5 בסעיף 58 לחוק-יסוד: הממשלה; ר' סעיף 63 לענין תחילה ותחולה.

ס"ח תשס"ג מס' 1893 מיום 1.6.2003 עמ' 498 (ה"ח הממשלה תשס"ג מס' 25 עמ' 262) – תיקון מס' 6; התיקון יחול גם על הצעת חוק שהונחה על שולחן הכנסת לפני תחילתו, החל בשלב שבו נמצאת ההצעה בוועדת הכנסת הדנה בה.

ס"ח תש"ע מס' 2245 מיום 30.6.2010 עמ' 551 (ה"ח הממשלה תש"ע מס' 498 עמ' 592) – תיקון מס' 7 בסעיף 5 לחוק-יסוד: תקציב המדינה לשנים 2009 ו-2010 (הוראות מיוחדות) (הוראת שעה) (תיקון), תש"ע-2010.

י"פ תשע"ג: מס' 6480 מיום 11.10.2012 עמ' 214 – הודעה תשע"ג-2012; תחילתה ביום 1.1.2012. י"פ תשע"ג: מס' 6541 מיום 30.1.2013 עמ' 2504 – הודעה (מס' 2) תשע"ג-2013; תחילתה ביום 1.1.2013.

י"פ תשע"ד מס' 6735 מיום 13.1.2014 עמ' 3128 – הודעה תשע"ד-2014; תחילתה ביום 1.1.2014.

ס"ח תשע"ד מס' 2440 מיום 19.3.2014 עמ' 346 (ה"ח הכנסת תשע"ג מס' 512 עמ' 46) – תיקון מס' 8 בסעיף 8 לחוק-יסוד: הממשלה (תיקון); תחילתו מהבחירות לכנסת העשרים.

י"פ תשע"ה מס' 6971 מיום 21.1.2015 עמ' 2978 – הודעה תשע"ה-2015; תחילתה ביום 1.1.2015.

3א. (א) הממשלה תכין לקראת כל שנת כספים תכנית תקציב רב-שנתית שתכלול את הצעת חוק התקציב לשנה הקרובה וכן תכנית תקציב לשתי השנים הבאות אחריה.
(ב) הממשלה תניח על שלחן הכנסת את תכנית התקציב הרב-שנתית ביחד עם הצעת חוק התקציב.

תקציב רב-שנתי
(תיקון מס' 4)
תשנ"ב-1992

(ג) כל הצעת חוק תקציב שתגיש הממשלה לכנסת תתבסס על תכנית התקציב הרב-שנתית שהוכנה והונחה על שולחן הכנסת לפי סעיף זה בשנה הקודמת.

3ב. (א) לא נתקבל חוק התקציב לפני תחילתה של שנת הכספים, רשאת הממשלה להוציא כל חודש סכום השווה לחלק השנים-עשר מהתקציב השנתי הקודם, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

אי קבלת חוק
התקציב
(תיקון מס' 5)
תשנ"ב-1992

(ב) כספים לפי סעיף קטן (א) ייועדו קודם כל לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות; ביתרה תשתמש הממשלה רק להפעלת שירותים חיוניים ופעולות שנכללו בחוק התקציב הקודם לרבות כאלה שנכללו באמצעות שינויים תקציביים.
(ג) אין לשנות סעיף זה אלא ברוב חברי הכנסת.

(תיקון מס' 8)
תשנ"ד-2014

3ג. (א) הצעת חוק תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; הרוב האמור דרוש בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית; ואולם אם הפכה הצעת חוק להצעת חוק תקציבית לאחר הקריאה הראשונה, דרוש הרוב האמור בקריאה השנייה ובקריאה השלישית.

חקיקה הצריכה
תקציב
(תיקון מס' 6)
תשס"ג-2003

(ב) הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות.

(ג) קביעת העלות התקציבית, לענין סעיף זה, של הצעת חוק או הסתייגות, תהיה של ועדה מועדות הכנסת הדנה באותה הצעת חוק או הסתייגות (להלן – הועדה); הועדה תקבע את העלות התקציבית על פי הערכת שר האוצר או מי שהוא הסמיך לכך, אלא אם כן הוכח להנחת דעתה, על פי הערכה אחרת שהוגשה לה, כי העלות התקציבית שונה מהערכת שר האוצר; הערכות לפי סעיף זה יוגשו בצירוף נתונים ואמדנים.

(ד) בסעיף זה –

“הצעת חוק תקציבית” – הצעת חוק שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא הוגשה שלא בידי הממשלה;

(2) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,100,322 שקלים חדשים או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

הודעה תשע"ה-2015

(3) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

“הסתייגות תקציבית” – הסתייגות להצעת חוק, שמתקיימים בה כל אלה:

(1) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,100,322 שקלים חדשים או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

הודעה תשע"ה-2015

(2) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

“עלות תקציבית” – הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או הפחתה של הכנסות המדינה אף אם ההוצאה או ההפחתה כאמור מלווה בהקטנה של הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או בהגדלה של הכנסות המדינה;

“הוצאה מתקציב המדינה”, “הפחתה של הכנסות המדינה” – לרבות הוצאה מתקציבו של גוף מתוקצב או הפחתה של הכנסות גוף מתוקצב;

“גוף מתוקצב” – כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

(ה) הסכומים הנקובים בהגדרות “הצעת חוק תקציבית” ו”הסתייגות תקציבית” בסעיף קטן (ד) יתעדכנו ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על הצעת חוק שענינה פיזור הכנסת ועריכת בחירות.

4. הדפסת שטרי כסף וטביעת מטבעות שימשו הילך חוקי וכן הוצאתם יהיו על פי חוק.
5. משק המדינה יעמוד לבקורת מבקר המדינה.

שטרי כסף ומטבעות

בקורת
(תיקון מס' 3)
תשמ"ח-1988

יצחק רבין
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה